

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ГОЛОСУВАННЯ НАД АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАГРАНИЧНОЮ ПОЛІТИКОЮ ВІДЛОЖЕНЕ

ВАШИНГТОН. — Конгрес відложив на неозначений час дебату й голосування над резолюцією Фолбрайта, в якій є передбачена участь Злучених Держав в якійсь всесвітній організації для втримання миру. Це сталося внаслідок опозиції республіканських членів конгресу, які мають свої плани після недавньої відбутої конференції. Опозиція сконцентрувала свою силу в комісії для заграничних справ у палаті послів і дискусія в цій комісії затяглася так довго, що не було доволі часу приготувати формулу резолюції. Не зважаючи на те, загально панує думка, що така дискусія в комісії причиниться до зясування справи наперед, заки вона буде прилюдно обговорена в конгресі.

ВИЛКИ ДУМАЄ КАНДИДУВАТИ В 1944. Р.

НЬО ЙОРК. — Вендел Вилкі, бувший кандидат на президента, виявив свій намір перебороти опозицію і дістати поновну номінацію Республіканської Партії на кандидата на президента Злучених Держав у 1944. р. Причини, для яких він думає кандидувати, є подані у статті в тижневику „Лук“, який відноситься прихильно до його кандидатури. Тижневик „Лук“ помістив в ньюйорських газетах велике на цілу сторону оголошення про цю статтю. В оголошенні сказано, що Вилкі це другий Линколн і будучий президент Злучених Держав.

МУСИМО ДАТИ 1,221,000 РЕКРУТІВ ДО КИНЦЯ РОКУ.

ВАШИНГТОН. — Перед об'єднаним комітетом для мілітарних справ (сенату і палати репрезентантів) з'ясували найвищі військові достойники про потребу нового скріплення армії й маринарки новими силами, себто новим побором, що вже зачіпає батьків. Зізнавали: ген. Джордж С. Маршал, начальник генеральної булани армії, та адмірал Ернест Дж. Кінг, начальник командант морських сил, керуючий морськими операціями. Обидва начальники говорили в такий простий і переконливий спосіб, що ті, що їх слухали, були глибоко тронуті їх словами. Вони доказували, що ми не можемо нічим „ризикувати“ ні в конгресі, ні деінде, і тому збройні сили мусять дістати до кінця року ще дальших 1, 221,000 вояків, потрібних для доповнення армії й маринарки. А це означає, що мусимо покликувати до військової служби теж і батьків. Яке було зацікавлення ось тою справою, видно по тім, що ген. Маршалови забрало три години на доповідь і відповіді на запити. Адмірал Кінг теж відповідав довгий час. Ген. Маршал відійшов з тим, що незабаром будемо свідками великих битв на Пацифіку та на інших воєнних теренах. Боротьба, казав він, властиво щойно зачалась.

МЕРИЛЕНД ДОБРЕ СПИВАЄСЯ З ПОЗИЧКОЮ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу проголосив, що стейт Мериленд уже виповнив свою квоту щодо розпродажу бондів Третьої Воєнної Позички. І не тільки те. Вже її перевищив і ще збирає.

АРМІЯ ВІЯВЛЯЄ ТАЙНУ РОБОТУ-ПІЛЬОТА.

НЬО ЙОРК. — За дозволом управи армії Злучених Держав подано перший раз до прилюдного відома воєнну тайну, про існування робота-пільота, що керує літаками. Цю тайну проголошено тому, що вже й ворог знає про існування нового винаходу. Цей винахід був уживаний в армії упродовж двох літ і належав до постійного виряду при американських бомбовиках. Цьому робототвору треба завдячувати великі успіхи в наїзді на Європу. Подаючи цю тайну до відома, знавці описують теж докладніше механізм робота-пільота.

НЕСТАЄ ГАЗЕТНОГО ПАПЕРУ.

ВАШИНГТОН. — Продукція газетного паперу стала критичною. Папір, як звісно, виробляють головн в Канаді з дерева. Тепер майже всі спосібні до праці молоді люди опинилися в воєнних таборах, нема кому їхати в далекі північні бори й наражуватися на невігоди, холод і небезпеку. Отже продукція канадського паперу змаліла так, що вже обмежено обем газет; а від 1-го жовтня піде дальше зменшення на 5 відсотків. Це вже заряджено урядово, тобто Рядою Воєнної Продукції у Вашингтоні. Предсідник ради Доналд Нелсон подає до відома, що впродовж теперішнього кварталу нестало 90,000 тон паперу, отже треба було взяти його з резервових припасів. Тому, що уряд потребує для себе багато паперу, газети дістануть його менше. Внаслідок цього навіть і малі газети зменшити обем.

Уряд робить старання, щоби до праці притягнути воєнних плинників, але це не скоро буде налажене, бо для плинників треба побудувати відповідні захисти в часі праці та тримати для них сторожу.

Переорганізовано Український Конгресовий Комітет

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. — В суботу 18-го вересня б. р. відбулися в Філядельфії в Домі Горджан під ч. 847 Н. Френкліна вулиці наради, скликані за допомогою організації Українська Народна Поміч, в цілі зреорганізувати Український Конгресовий Комітет, в якому вона залишилась та з якого вона не вступила. Реорганізація була запропонована згаданою організацією згідно з ухвалою Українського Конгресового Комітету, що її повзято на нарадах з 25-го листопада 1941 в салі Провідня в Філядельфії, Па., а на яких рішено звільнити українські допоміжні організації від відповідальності за дальше ведення політичної акції, а переорганізувати Український Конгресовий Комітет в такий спосіб, щоби створити незалежну від допоміжних організацій самостійну політичну організацію з своїм окремим чартером саме для ведення такої акції. На нараді з 18-го вересня запрошено громадян з різних організацій і преси, а теж і членів Ініціативного Комітету Американських Українців, що повстав в місті Дітроїті й проголосив зїзд представників громад і громадських центральних установ на 2 і 3 жовтня до Пітсбург, Па.

На отих нарадах з 18-го вересня рішено однозгідно переорганізувати Український Конгресовий Комітет згідно з його ухвалою з 25-го листопада 1941, створюючи самостійну політичну організацію під тою самою назвою і з тими самими цілями, що були прийняті на Конгресі Американських Українців у Вашингтоні в 1940 році. Представники Ініціативного Комітету Американських Українців у Дітроїті, що ввійшли в склад переорганізованого Українського Конгресового Комітету, заявили, що відкликують зїзд представників громад і громадських центральних установ, назначений на 2 і 3 жовтня з тим, що Український Конгресовий Комітет перебрав на себе зобов'язання скликати такий зїзд в можливо найкоротшому часі, щоби на ньому піддати оті всі рішення і вибір уряду під одобрення, доповнення чи зміну.

До екекютивни ось так переорганізованого Конгресу Американських Українців ввійшли: Степан Шумейко — предсідник, заступники предсідника: Іван Папчук, Василь Шабатура, д-р Володимир Галан. Секретарі: есеблмен Марсел Вагнер і Богдан Катамай, Касер — Дмитро Гадичин. Контрольори: Михайло Луткеви, Олена Штогрин. Учасники наради є членами різних допоміжних та інших американсько-українських організацій і походять з таких головних міст як Нью Йорк, Шкаго, Клівленд, Дітроїт, Філядельфія, Пітсбург, Ньюарк, Джерзі Сіті, МекАду, та інших.

Чорчил приготується до парламентарної дебати

ЛОНДОН. — Прем'єр Чорчил відбув за своїм кабінетом довше засідання в справі дебати, яка заповідається між урядом і опозицією в британському парламенті. Кажуть, що Чорчил приготував собі промову з 10,000 слів. Кажуть теж, що урядові поставлять 471 питань, головн про італійську ситуацію.

ГОР ПРО БРИТИСЬКО-РОСІЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

ЛОНДОН. — У своїй промові до робітників, у фабриці амуніції в Челсі говорив сер Семюел Гор, британський амбасадор до Іспанії, про потребу ревізії взаємини між Британією й совєтським союзом. Амбасадор до найбільше протиросійської держави в Європі, самий відомий як крайній консерватист, радив признати Росії „слушне місце“ в „стабілізованій Європі“. Він виступав проти „боязливих душ“, що вважають Росію справжньою небезпекою для стабілізації Європи та малював комунізм як національний, а не інтернаціональний продукт.

ЦЕРКВА АНГЛІЇ ЗАПРОШУЄ РОСІЙСЬКОГО МИТРОПОЛИТА ДО БРИТАНІЇ

МОСКВА. — Архієпископ Йорку, голова британської делегації на собор російської православної церкви, привіз зо собою письмо архієпископа Кентербері, примата англійської державної церкви, зо запрошенням вислати до Британії делегацію російської православної церкви. Обі церкви мали би завести тіснішу співпрацю підчас війни й по закінченню війни.

НІМЕЦЬКІ ГЕНЕРАЛИ В РОСІЙСЬКИМ ПОЛОНІ ПРОТИ ГІТЛЕРА

МОСКВА. — Каже комуністичний орган „Правда“, що понад сто німецьких генералів і інших офіцерів, що найшлися по упадку Сталінграду в російському полоні, створили „Союз Німецьких Офіцерів“ і видали залик до німецького народу повалити Гітлера та встановити уряд, який має довіря народу, та досить сили завести мир.

Предсідником Союзу став генерал фон Сейдліц, що командував 51-им німецьким корпусом під Сталінградом. „Режим Гітлера“, каже залик генералів, „нездатний станути на одинокую дорогу, що веде до миру“. Генерали кажуть, що незадовго можуть покинути Німеччину Мадярщина, Румунія й Фінляндія, а тоді Німеччина буде мусити війну програти.

АМЕРИКАНСЬКІ ВОЯКИ З „БАЗУКАМИ“. Американські вояки, прочистивши вулицю сицилійського містечка від ворога, зійшлися з різних вулиць на гутірку. Бачимо, що вони мають „базуки“, себто газівниці, що випускають ракети. Це дуже успішна зброя.

ФРАНЦУЗЬКІ ВІЙСЬКА ВИСІДАЮТЬ НА КОРСИКУ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Французькі патріоти на острові Корсиці, що лежить на північ від занятої тепер італійцями Сардинії, підняли протє німецьких окупаційних військ, скріплених тепер військами, прогнаними зо Сардинії. На допомогу повстанцям наспіли тепер французькі командоси.

Генерал Жіро, котрий подав вістку про це посушення командосів радіом з Алжіру, каже, що події мають корисний перебіг. Французькі патріоти заатакували німецькі окупаційні війська негайно після того, як Італія підписала з Аліантми угоду про завішення зброї.

Острів Сардинія має велике стратегічне значіння, бо він лежить проти долини ріки По та недалеко від італійських портів Генуї й Спеції. Він не має летунських майданів, але має знамениті порти.

АЛІАНТИ В ПОСІДАННЮ СОРЕНТІСЬКОГО ПІВСТРОВА.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Аліантська пята армія, покінчила удачно бій коло Салерна, посунулася на 25 миль на захід від Салерна й заняла південний беріг півострова Соренто. Завдяки цьому аліантська артилерія може вже острілювати Неаполь, головний фортифікований пункт у центральній Італії.

Так у бою під Салерно, як і в стадії кампанії, головну роль по боці Аліантів відіграють летунські частини. На південний схід від Салерно літаки розбили німецький конвой з 1,800 троків, що вивозив ворожі війська з боєвої лінії під Салерно.

БАДОЛІО ЗАКЛИКУЄ ІТАЛІЙЦІВ ДО ВІЙНИ ПРОТИ НІМЕЦЬЧИНИ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНІЙ АФРИЦІ. — Прем'єр Бадоліо видав до італійського народу залик до активної співпраці з Об'єднаними Державами та збройної боротьби проти німецьких окупантів.

Залик прем'єра має значіння виповідження війни Німеччині. Його дехто вважає натяком на можливість, що італійський уряд Бадолія буде признаний як союзник Об'єднаних Держав. Є це перший урядовий приказ італійцям воювати проти Німців.

Апель свій видав Бадоліо з італійського сухозем'я. Він закликає італійців викинути з Італії німців, що „атакують наші війська, насильно окупають наші міста, плондрують наші крамниці й безстыдно встановляють нам кукловий уряд, „дивляться на Італію як на окупований край і нищать наші міста, аби щадити свої“. Бадоліо радить італійцям узятися за партизанку, якщо вони не можуть робити нічого іншого.

ІТАЛІЙЦІ ВОЮЮТЬ ПРОТИ НІМЦІВ.

БЕРН. — Як кажуть донесення, що приходять сюди з Італії, італійці справді роблять те, що їм приказує уряд Бадолія. По цілій долині ріки По йде завзята боротьба італійців проти німецьких військ. Воюють проти німців партизани й відділи правдивої італійської армії, котрі стараються розброювати німецьких окупаційних вояків. Кажуть донесення, що італійці захопили в свої руки міста Карманьольо, вибивши там цілий німецький гарнізон. Італійським робітникам і селянам часто приходиться побивати вперед своїх фашистських сторожів, поки вони можуть піти в партизанські відділи.

Італійські сапери висадили кілька бомб у 8 миль довгий тунель полід гору Сені, котрим німці пробували довести підкріплення з Франції.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ОБХОДИТЬ СМОЛЕНСЬК.

ЛОНДОН. — Червона армія заняла за понеділок 1,130 замешкалх місцевостей та зробила значні поступки в своїм маневрі, що має на цілі окружити Смоленськ. Там вона заняла місто Веліж, що лежить 65 миль на північний захід від Смоленська. Червона армія перетяла залізницю Київ-Чернігів та загроздила соткам тисячам німців у закутті Дніпра. У південній Україні червона армія дійшла на 8 миль до міста Мелітополя, що лежить на одній з двох залізниць до Криму. Його заняття сподіваються в короткому часі, а це відрізало би німцям головну дорогу відступу з Криму й західного Кавказу.

НІМЦІ КРАДУТЬ КРОВ ДІТЕЙ.

Російське Інформаційне Бюро подає, що партизани на Поліссі, котрі перейшли фронтіві лінії, кажуть, що в місті Мозир знаходиться в шпиталях сім поїзів, повних ранених німецьких офіцерів і вояків. Німці піймали там 500 дітей, котрих батьків прогнано на примусові роботи в Німеччину або південну Україну та забрали від дітей кров на підкріплення недужих вояків. Декотрим дітям забрано так багато крові, що діти померли.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письмений текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошувач хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Subscription rates table with columns for PEREDPLATA (Prepayment) and SUBSCRIPTION RATES, listing prices for one, six, and twelve months for domestic and foreign subscribers.

ЛИШИЛОСЯ ЩЕ ТЕ, ЩО Є НАЙТЯЖЧЕ

Секретар скарбу, Генрі Моргентав мол., не має найменшого сумніву, що Третя Воєнна Позичка вдасться. Та проте він вважає потрібним звернутись до широкого загалу ще з окремим апелем, щоби він її попер якнайскорше й найсильніше.

На нову позичку вже зібрано понад 10 біліонів доларів, себто вже є зібрані дві третини. Сам секретар скарбу каже, що це є така великанська сума, що ще тому кілька місяців не можна було припускати, щоб її можна було зібрати в такому скорому часі, як це тепер сталося. Та ми її збрали! І це є великий успіх. Це велика моральна перемога, яка вдяряє у ворогів не менше сильно як гарматні стріли на фронті. Тепер тільки нове завдання, щоби той моральний капітал задержати. Значить, щоби дозбирати цілих 15 біліонів, як цього уряд від нас вимагає.

Коли секретар скарбу вважає потрібним серед успіху звертатись до громадянства з новим закликом, то на це мусіла бути якась поважна причина. І вона є. На неї звернув увагу просто й ясно сам секретар скарбу. Він сказав, що тих 10 біліонів збрали ми так скоро ще тому, що справу рушили змісія великі фінансові інституції, банки, асекураційні компанії й т. д., що закупили державних бондів на великі суми. Ось те джерело вже вичерпалося. І тому тепер, коли іде про решту позички, треба шукати покупця деінде, а це серед широких шарів американського суспільства. А що зібрати п'ять біліонів доларів, це теж великанська сума, то тепер ясне, чому секретар скарбу заявив у своїй новій відозві, що саме ту суму буде найтяжче зібрати. Бож бондів на тих оставших п'ять біліонів доларів треба дістати від народної маси. Значить, що не від багатіїв, капіталістів, великих банкірів, чи від багатих фінансових та економічних інституцій, а в першу і головну чергу від „звичайних людей“, себто від таких, до яких належить теж і подавляюча більшість американських українців.

І ще на одну річ, порушену секретарем скарбу, годиться звернути увагу: Секретар підкресляє, що тут не іде про ніяку якусь жертву з чийогось боку, а тільки про позичку, яка дає за це як на теперішні обставини добрі відсотки. Та іде про таку позичку, каже далі секретар, яка є найпевнішою фінансовою інвестицією у цілому світі.

Ледви, чи до так сказаного можна щось додати. Можна тільки порадити їти за покликком нашого уряду і закупити ще більше державних бондів, забезпечуючи тим фінансово свою державу і себе самих. Зо звітів, які до нас доходять з місць, виходить, що американські українці й тим разом сповняють свій горожанський обовязок чесно й прикладно. Так і повинно бути.

Рапорт президента конгресови

З нагоди відкриття нового засідання конгресу президент Рузвельт вислав йому послання. Як він самий каже, цей рапорт має на цілі скріплити співпрацю між виконною й законодавною віткою уряду, котрої то співпраці, як ми всі добре знаємо, останніми часами було болюючо мало. Рапорт відноситься передусім до найголовнішого діла, що стоїть перед урядом, себто до війни, і, хоча тут могло би здаватися, що вісти з воєнних театрів подають повний образ війни, президент підкреснує сторони цієї війни, яких, на його думку, люди часто в новинках не добачують.

Передусім він пригадав американцям, що війна це ризикова справа. Всяка військова операція потягає за собою небезпеку втрат. Такі втрати поносять і американці, інколи зовсім поважні. Та ці втрати не можуть самі вирішувати наших почувань: втрати треба розглядати з боку досягнень, що завдяки втратам здобуто.

У всяких звідомленнях з війни, пригадавав президент, злі вісти є більше сензаційні, ніж добрі вісти. Звичайно, коли все йде добре, то „вістей нема“. Тому думаючим людям треба робити різницю між сензаційним і фактичним.

У критиці урядових установ не треба робити висновку, що помилка походить зо злої волі. Бувають помилки, що трапляються при найкращій волі. Президент звертає увагу, які поважні помилки поробили тоталітарні уряди ворожих держав, які хвалилися своєю справністю й чванькалися своєю непомильністю. Він звертає увагу на факт, що осміяні тоталітарними диктаторами демократичні держави не так зле ведуть війну, коли до неї взлялися так пізно, а всеж загнали ворогів у важку ситуацію.

Воєнну ситуацію президент радить розглядати не зо становища одного фронту, а як цілість. Хоча в світі є кілька фронтів, всеж такі цілий світ представляє властиво одну війну в тому значінню, що все, щоби не сталося на одному фронті, має негайно вплив на те, що діється на всіх інших фронтах. Наприклад, те, що Аліанти вдарили більшою силою на Італію й збираються ще ударити в інших краях Європи, заставило Гітлера стягати сили з Росії з фатальними наслідками для його східної кампанії. Перемога аліантських флот на Середземному морю облекчила незадовго боротьбу Аліантів проти японців в Азії. Тому було би помилкою д-

лити війну на дві або більше воєн, немов би кожний фронт це була шуфлядка, в котрій все, що там діється, не має впливу на те, що діється в інших шуфлячках. Через те він каже, що „заняття Харкова, Сталіна й інших фортець росіянами, відкриття України й Донбасу та звільнення мільонів багатой землі й соток замешкалих місцевостей підносить духа в цілому світі в міру того, як російська кампанія поступає до прогнання кожного німця з російської землі, до наїзду самої Німеччини“.

Неменше замітна була остророга президента щодо остаточних цілей цієї війни, котрою він звернувся на адресу критиків теперішнього уряду з боку ліберальних кругів. Ведучи війну, уряд не все може сказати начас народови, що він робить, бо успіх неодної акції уряду вимагає, аби акція була тайна. Цю тайність часто атаковано, як доказ, що уряд робить щось проти заклад демократії. У деяких критиках уряду роблено з кертичної купини гору. Тому президент заявляє врочисто, що „народ і конгрес можуть бути певні, що політика, котрої ми держимося, є висловом основних демократичних традицій і ідеалів цієї Республіки. Ми не будемо могли сказати, що ми добилися повної перемоги в цій війні, як у світі дозволено буде лишитися якогонебудь останков фашизму в якійнебудь зловій формі“.

В іншому місці свого послання він, говорячи про упадок Мусоліні, повторяє з притиском цю саму думку: „Одну річ я хочу зробити зовсім ясною: Як підуть Гітлер і нацисти, пруська мілітарна кліка мусить піти з ними. Банди маршарів, що висиджують війни, мусять бути викорінені з Німеччини і з Японії, якщо ми маємо мати якийсь справжнє заповнення майбутнього мира“.

Ціла його промова була милоухомним знаменитим образом кольосальної праці уряду коло ведення того кольосального діла, яким являється модерна війна. Президент підчеркує одначе не тільки трудові діла, але й досяги уряду в виконанні діла, що дають нам найкращу безпеку, що остаточна перемога в цій важкій змагугу всетаки останеться по боці Америки й її аліантів. Він напевняє, що Америка співпрацює з іншими державами не тільки для ведення війни, але й для покладення твердих основ під тривалий мир у світі по добуттю перемоги.

Комунікат Конгресового Комітету

Дня 2 вересня 1943 зібралися на наради в готелі Пенн Герріс у Гарісбургу представники українських заимогових організацій, а саме:

п. Василь Шабатура і Мих. Дуткевич від Народної Помочі, п. Мик. Мурашко, Дм. Галичнин і д-р Лука Мишуго від Укр. Народ. Союзу, п. Петро Дучак, Ст. Корпан і Теодор Миник від Укр. Робітничого Союзу, о. Володимир Білінський і Антін Цурковський від Провидіння — у справі зліквідування фондів Українського Конгресового Комітету.

Бувший касієр Конгресового Комітету, п. Ст. Корпан, здав звідомлення з фондів Конгресового Комітету як слідує:

ПРИХОДИ:

Table of income (ПРИХОДИ) including contributions from the Ukrainian Congress Committee, congress delegates, and other sources, totaling \$9,131.23.

РОЗХОДИ:

Table of expenses (РОЗХОДИ) for the period from July to December 1942, totaling \$5,754.03.

Остає до зліквідування \$3,377.20

На цю суму складаються ось такі фонди:

- 1. Фонд рекордування української пісні \$2,426.48
2. Фонд Політичних збігів 377.65
3. Фонд Укр. Конгресового Комітету 573.07

Розходи Конгресового Комітету були свого часу подробицею проголошені у двох комунікатах, видрукованих у органах всіх чотирох заимогових організацій.

П. Василь Шабатура, як контролор Конгресового Комітету заявив, що переглянувши всі рахунки, поквітвання і чеки п. касієра і подані ним рахунки є точні і вірні та годяться з фінансовим станом Укр. Конгресового Комітету.

По іті від імені Української Народної Помочі поставив таку резолюцію:

Зібрані дня 2 вересня 1943 року в місті Геррисбургу на спільних нарадах бувші члени Українського Конгресового Комітету, а саме; представники Українського Народного Союзу, Українського Робітничого Союзу і Провидіння, а також представники Української Народної Помочі, яка з Конгресового Комітету не виступала і не виступає, рішають передати фонд рекордування української пісні суму \$2,426.48 на призначену ціль; фонд політичних збігів суму \$377.65 звернути жертводавцям; а фонд Конгресового Комітету суму \$573.07 на Нешенал Вор Фонд.

Повищу резолюцію прийнято одностайно.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ Микола Мурашко
ЗА УКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ СОЮЗ Степан Корпан

ЗА НАРОДНЮ ПОМОЧЬ Василь Шабатура
ЗА ПРОВІДІННЯ Антін Цурковський

Микола Чубатий.

В чім лежить правдивий патріотизм?

Слово патріотизм, патріот, патріотичний вживається аж надто часто у щоденному житті як корисна прикмета людини. Патріотизм та другі слова, що від нього походять, це майже те саме, що любов своєї вітчизни, свого народу. Патріотизм як прикмета людини, це доказ його високої моральної вартості; людину патріотичну шанувати повинен та звичайно шанувати навіть противник. Чому шанувати? Тому, що патріотизм це безкорисна любов другого, це найкраще братолюб'є, що розтягається не тільки на рідного брата чи сестру, себто на найближчу родину, але на ту широку родину, якою є рідний нарід, рідний край, батьківщина. Любов правдивого патріотизму розтягається на мільони. Людина-патріот любить, працює та наражається за мільони своїх земляків. Патріотизм це правдиво евангельська чеснота любови, про яку св. Євангеліст Іван пише, що немає більшої любови, як хто душу свою кладе за другий своїх.

Поняття патріотизму латинсько-грецького походження; саме слово походить від латинського слова „патрія“, що значить батьківщина. Тому патріотизм це любов та привязаність до батьківщини. Старинні народи греки та римляни дали нам взірці найкращого патріотизму, тому в тім згляді вони стали нашими вчителями, так як зрештою ціла наша цивілізація спирається на цивілізацію тих двох старинних народів. Старинні греки вказували на неонин приклад патріотизму своїх земляків, на їх взорах виховували вони свою молодь. Взором рідкого патріотизму був атенський Аристид, що й найтяжчі кривди та невдячності приймав від своїх земляків, обдурюваних фальшивими провідниками-демагогами, але ніколи не зневірився справі своєї атенської вітчизни. Йй віддав він останні літа своєї праці, і хоч повним найвищим урядом, сам помер вбогий без сотика майна.

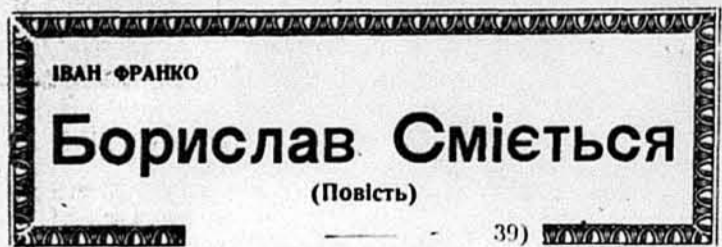
Як другий взір героїчного патріотизму подавали греки спартанці Леоніда, що з трисоткою воював цілу полчищу наїзників-персів, хоч сам зі своїми хоробрими товаришами не виліз для себе ніякого виходу ні ратунку. Таким самим взором грецького патріотизму був тебанець Епамінонд, що життям своїм уратував перемогу рідній армії. Аристид, політичний діяч, Леонід та Епамінонд воювали, походили з трьох різних грецьких держав, різних устроєм, що зі собою нерідко не до ворогували, але й воювали, однаке всі греки у всіх грецьких державах ставили їх як взори горожанських чеснот, дарма, що походили з різних нерідко ворожих держав.

Правдивий та фальшивий патріотизм.

Нерідко однаке люди мають за патріотизм не то, чим дійсно патріотизм є, але щось таке, що з патріотизмом не має абсолютно нічого спільного. В першу чергу патріотизмом не є ненависть противника власного народу, тільки любов власного народу. Над тою справою була недавно в Америці довша дискусія в пресі та в публичних дискусіях та вкінці таки більшість стала на тім, що не ненависть ворога, тільки любов власної держави, власного народу це правдивий патріотизм.

Зійдеться нерідко двох наших людей та стануть розмовляти, то зійдуть, як звичайно, на політику. А з нею і на те, які то є злі вороги українського народу. Годинами будуть вилити злість; один на поляків, другий на москалів, або на одних і других. Застановивсь цей патріот над тим, чому то він ту злість виліває на одного чи на другого сусіда українського народу, то наділі не вказав би причини. Поляк чи москаль робить своє; хоче, щоб його край був як найбільший та найсильніший. Хочє ще, щоб його нарід на сотки літ не мав з українським підбитим народом клопотів, тому дехто навіть й винищує українців. Комуніст, поляк поступає так на це, щоб його нарід був найсильніший, він робить свою роботу, не входимо в це, чи це робота етична чи неетична. Зрештою з політичного життя, на жаль, християнські народи вже давно прогнали етику. Одні історики кажуть, що перший зробив це італієць Макіавелі, другі вказують на ще вчасніших його попередників. Та не в тім річ, але з тим фактом треба погодитися з боєм серця, що в політиці етики нема.

Спитаємо тепер, а що ти чоловіче робиш, щоб український нарід не був в неволі? (Довідання на сторони 3-ї)

Ця страшна, мертва тиша в підгірських селах, то був знак, що народ починає опускати руки, тратити надію і попадати в той стан безцусного оствоління, в котрім чоловік з надміру болю перестає почувати біль і гине тихо та безжально, так, як тихо та безжально вяне похилена трава на жаруванні сонці. І косовиця, та доба найбільш оживленої і найбільш поетичної польової роботи, не внесла ні життя, ні поезії в загальний мертвий вигляд підгірських осель. Звільна, мов за похороном, волоклися виголджені парубки та чоловіки на косовищу: коси ледве держали на їх вихуділих плечах. А поглянути збоку на їх роботу, то аж жаль глибоко халпав за серце: такі натомлені, болісні та довірливі були рухи краю і народу. Але, певно, вигляд ідучого пана і його повозу не був у більшій суперечності з виглядом занежливого, голодного смертю мручого Підгір'я, як суперечні були думки і замисли того пана з думками, пануючими довкола, що висіли, немов у повітрі, над тими бідними селами. Тут безпомічна розпука, почуття безвихідної загибелі, напівнесвідоме бажання хоч якнебудь і чимнебудь продовжити це хоч на кілька днів те нужденне, мучене життя, а там...

Що за думки, що за замисли робилися та снували в голові ідучого пана — цього кожний легко догадається, скоро пізнає, що той пан — наш давній знайомий, Герман Голдкремер, і що він, по довгим побуті у Відні й у Львові, вертає оце до Дрогобича. Від безмірної нужди та погібелі довкола навівав на нього вдоволеній, ситий спокій, трохи не радість. „Це для мене робиться!“ — думалося йому. „Сонце, то мій вірний отамак. Висунути ті поля, висисавши всі живі соки з землі, воно працює для мене, воно згонить дешевих і покірних робітників до моїх ям, до моїх фабрик!“ А тих покірних та дешевих робітників тепер якраз треба було Германові якнайбільше, бо тепер він уложив нове, блискуче й велике підприємство, котре мало його видвинути ще вище по драбині багатства.

Але, щоб докладно і вірно оцінити всі чуття і мислі Германа при повороті до Дрогобича, треба нам розповісти, що діяв і чого зазнав він останніми часами, відколи ми бачили його при закладинах у Гаммершляга, а описія в його домі, де несподівано дійшла до нього страшна і потрясаюча вість про те, що його син Готліб щез кудись без сліду. Крайне розстроений і приголомшений на душі Герман їхав до Львова, щоби розвідатися докладно, що сталося з його сином. Він бився з гадками, стараючися вивести в себе раз те, що Готліб не вмер, а жне, раз знов згромаджуючи в своїм умі всі свідчення, що стверджували правдоподібність його смерті. Але та внутрішня боротьба шарпала його сили і бурила в нім кров, так що швидко він до того йтомився, що не міг ні про що виразно думати, і що, замість складних думок, перед його увагою пересувалися і мигали якісь неозначені марива, якісь пошарпані за роки образів та думок. Він силувався спати під мірне гоїдання брички, але й сон його не брався, духовна втома й нервово роздрознення доводили до якогось майже гарячкового стану. Але звільна довга і нудна подорож, одностайні, понурі види надністрянських болотистих рівнин, через котрі нерездів, притупили вразливість і втишили трохи нервово роздрознення.

(Дальше буде).

ЩОБ СПОВНИТИ ЯК СЛІД ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ТО НЕ ВИСТАРЧИТЬ НАЛЕЖАТИ САМОМУ ДО СОЮЗУ. БО ДО ЧЛЕНСЬКИХ ОБОВ'ЯЗКІВ СВИДОМОГО ЧЛЕНА НАЛЕЖИТЬ ТАКОЖ ОБОВ'ЯЗОК ЗАПИСАТИ ДО СОЮЗУ ШЛУ СВОЮ РОДИНУ, СВОІХ ПРИЯТЕЛІВ ТА БЛИЗЬКИХ ЗНАЙОМИХ.

До Американських Українців Великого Нью Йорку!

— Приходить усі на —

УКРАЇНСЬКИЙ ЗДВИГ

UKRAINIAN RALLY at VICTORY SQUARE

50th STREET, between 6th and 7th Avenues NEW YORK, N. Y.

У ПОНЕДІЛОК, 27. ВЕРЕСНЯ (Sept. 27th) 1943

ЩО ВІДБУДЕТЬСЯ ЗАХОДОМ УКРАЇНСЬКОЇ ЖІНОЧОЇ СЕКЦІЇ ПРИ АМЕРИКАНСЬКИМ КОМІТЕТІ ПРОДАЖІ ВОЄННИХ БОНДІВ МІСТА НЬЮ ЙОРКУ

ПОЧАТОК ТОЧНО В ГОДИНІ 8:15 ВЕЧЕРОМ

Програма буде складатись з хорових виступів, сольо-співів, американських і українських бесідників і танків.

Точна програма буде подана в наступних оголошеннях.

ЦЕЙ ЗДВИГ БУДЕ НА ПРОСТОРИІ ПЛОЩІ, ЯКА МОЖЕ ЗМІСТИТИ ТИСЯЧІ УЧАСНИКІВ. ВІД КОЛИ ЗАЧАЛАСЬ КАМΠΑНІЯ ЗА ПРОДАЖ БОНДІВ ТРЕТЬОЇ ВОЄННОЇ ПОЗИЧКИ, ЦЯ ПЛОЩА КОЖНОГО ВЕЧОРА Є ЗАНЯТА ЯКОЮСЬ НАЦІОНАЛЬНОЮ ГРУПОЮ ДЛЯ ПРОДАЖІ БОНДІВ. ПОНЕДІЛОК, У ВЕЧІР, 27. ВЕРЕСНЯ Є ПРИЗНАЧЕНИЙ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ. ТОМУ ПАМ'ЯТАЙТЕ ЗА ЦЕЙ ВЕЧІР, УКРАЇНЦІ І УКРАЇНКИ! ПРИХОДІТЬ ГРОМАДНО, А НАЙВАЖЛИВІШЕ ПРИНЕСІТЬ ЗО СОБОЮ ГРОШІ НА ЗАКУПНО БОНДІВ. ХАЙ КОЖНИЙ ЗАКУПИТЬ БОНДІВ НА ТАКУ СУМУ, ЗА ЯКУ ТІЛЬКИ ЗМОЖЕ. ХАЙ НЕ БУДЕ АНІ ОДНОГО ТАКОГО ГРОМАДЯНИНА, ЩО НЕ КУПИВ БИ, ЯК УЖЕ НЕ БОНДИ, ТО БОДАЙ СТЕМПСИ. БО Й В НАЙБІДНІШОГО ЗНАЙДЕТЬСЯ КІЛЬКА ДОЛЯРІВ НА ЗАКУПНО СТЕМПСІВ. ДОКАЖІМ ЧИСЛЕННОЮ УЧАСТЮ ТА ВЕЛИКИМ ЗАКУПНОМ БОНДІВ, ЩО МИ РОЗУМІЄМО СВОЇ ГОРОЖАНСЬКІ ОБОВ'ЯЗКИ СУПРОТИ НАШОЇ ДОРОГОЇ БАТЬКІВЩИНИ АМЕРИКИ, ЯКА КРІВАВИТЬСЯ ТЕПЕР НА РІЖНИХ БОЄВИХ ФРОНТАХ ЗА ВОЛЮ ВСІХ НАРОДІВ. ВСТУП НА ЗДВИГ ВІЛЬНИЙ. ЗДВИГ ВІДБУДЕТЬСЯ БЕЗ РІЖНИЦІ НА ПОГОДУ, БО ВСЯ ПЛОЩА Є В ЦІЛОСТІ НАКРИТА.

This Advertisement is a Contribution to America's All-Out War Effort by

MICHAEL TURANSKY

Manufacturing Furrier

ВОЛЕС І ГОЛ

Промова віцепрезидента Злучених Держав Генрія Волеса з 11. вересня й промова секретаря стейту Кордела Гола з 12. вересня старіються висвітлити ту саму проблему: американську заграничну політику. Через те ті промови двох визначних американців заслуговують на порівняння.

Маять вони між собою багато спільного. Передовсім одна й друга виходить з założення, що колиб ми не полагали певних справ американської заграничної політики, то Америці не минути участі в новій світовій війні. Одна й друга промова вважає за головну ціль: як уникнути третьої світової війни.

Відповідаючи на це питання, Гол сказав, що нову світову війну можна виминути в цей спосіб, що Америка приступить до міждержавної акції за задержання мира та в разі потреби, якби якась держава взялася помити мир агресією, вжити проти неї міждержавної сили. Пого зарда є отже політична й спирається на держави, що існують, зглядно повинні би існувати. Він виходить з правового заложення: як держави умовляться на якийсь мир, вони повинні всі умови придержуватися й згідно виступати проти, тої держави, що цю угоду поломить.

Волес відповідає на це саме питання з іншого становища. Він теж припускає, що людям нині вже надобла війна та що вони хочуть уникнути війни. І він теж думає, що одна держава, не може добитися ні удержати мира, бо мир у нинішньому світі може бути ділом тільки всіх держав. Як Гол, так і Волес висказується проти того, що в Америці нарівається ізоляціонізм, а за

те, що в Америці називається інтернаціоналізмом.

Волес програми Гола певно як шкідливої не відкинув би. Однак, за слів його виходить, що він вважає подібні політичні угоди й правні зобов'язання за невистарчаючі для удержання будови світового мира, поки й Америка й решта світу не опруться на здорових економічних основах. Підчас коли Гол немовби приписував початок війни агресії деяких держав, Волес пішов далі й старався показати, як деякі економічні умовини з конечности ведуть до війни. Він добачив ту хибну економічну структуру, що доводить до війни, в картелях, себто економічних заговорах американських і чужинських корпорацій. Волес показував, як такі економічні монополії, картелі, часто послуговуються ізоляційними масками, аби закрити свої інтернаціональні інтриги. Картелі обиваються за ціломірковані зиски, заставляють державу й світ помагати їм викликувати штучно браки різних економічних дібр, періодичні депресії й економічні напруження. Якщо війни треба уникнути, то треба передовсім покласти край подібним махінаціям.

За становища удержання мира в світі, найважливішою свободою, на думку Волеса, є свобода від нужди. Свобода слова, віри й свободи від страху це тільки наслідки світу, зорганізованого проти диктатури й війни. Багато людей вважає цей погляд на свободу від нужди як фантазію. Через те критики Волеса називають слова Волеса нереальними; себто, мовляв, Волес не числиться з дійсним станом річей у світі, коли він домагається, аби всі народи в сві-

ті мали доступ до природних багатств і можність робити життя. Ці критики називають його думки утопічними, що однак певно його не зражує, бо певно й він знає, що непрактичним і утопічним мрійником називали президента Вилсона, коли він говорив американцям, що коли вони не приступять до якоїсь міждержавної акції для задержання мира, то це вони доживуть нової світової війни.

Проти Гола не підносяться подібні закиди, бо Гол ставить свою програму вузко. Він кладе натиск на політичну постійність. Він цікавиться тільки постійними режими в світі, без огляду на те, в який спосіб даний режим добився цієї постійности; як режим державиться диктаторською владою, то й такий режим для Гола постійний. Волес теж хотів би бачити в світі постійні, утверджені уряди, але на його думку постійним урядом може бути тільки той, що спирається на справді практиковану демократію. Нема сумніву, каже Волес, що буде революція, поки не будуть добуті сім свобод. На погляд Волеса, держави можуть умовлятися унікати війни, але вони не зможуть уникнути суспільних потрясень, а тим самим війни, поки люди не додумуються до цієї правди, що тривалий мир може бути тільки овочем важливого вирішення основних потреб людей у світі.

До певної міри промова Гола й промова Волеса доповняються: промова Гола це немовби мінімальна програма, яку негайно можна й треба виконати, а промова Волеса це немовби максимальна програма, себто начерк ширшої програми, до виконання котрої в майбутньому треба би поступенно зміряться.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС "СВОБОДА"

В чім лежить правдивий патріотизм?

(Додічення до сторони 2-гої)

Коли ти патріот, спитай себе, що ти зробив, щоб той противник не міг нищити українського народу? Що ти зробив, щоб світ знав про героїзм українського народу та про його заслуги для світової цивілізації? Звичайно, відповіді немає ніякої, бо патріотизм цього земляка помилковий. Патріотизм це не є ненависть противника, тільки любов власного народу та сумління, чесна й безкорисна праця для нього. Ненависти противника ніхто не візьме тріби за чесноту, але любов народу, з якого походив, кожний пошанує як чесноту.

Не багато поможеш своїй прибраній вітчизні Америці, коли тільки будеш ненавидіти її ворогів, але тисяч разів більше для Америки зробиш, коли будеш більше любити свою прибрану американську батьківщину, коли у своєму серці витвориш охоту принести й найбільшу жертву для свого нового краю. Перше, себто ненависть ворога це фальшивий патріотизм, любов свого це шляхотний, будучий патріотизм.

Будеш любити свій нарід, будеш працювати, щоб твій нарід був сильний, будеш дбати, щоб світ знав правду про твій нарід, тоді сповниш найкращий обов'язок супроти рідного народу, тоді ти правдивий патріот. І навпаки, нехай у твоїй душі палає не знати яка бездонна ненависть до ворога, нехай ти не знаєш якими словами станеш малювати його діявольські плани та задуми, нічим ти не поможеш своїм. Навіть коли ти дстав в руки перо та друкарську працю та став на свого ворога Біг зна що виписувати та представляти його подлість та нікчемність та його хижачтво, ціла та праця звичайно не ба-

гато варта. Кожний чужий, хто прочитає таке писання, махне тільки рукою та без заінтересування скаже, це якийсь пашквіл, це напасть невідомого нічим чоловіка.

Помогти своїй справі може тільки тоді, коли перед світом станеш представляти осяги українського духа та праці, коли покажеш людям жертви української визвольної боротьби за рідний край, їх героїзм та посв'яту. Їх заслуги для захисту світової цивілізації. Це все добує українському імені приятелів, бо люди рідше стануть питати тебе якій ти добрий та жертвенний для рідної справи. Противний образ твого сусіда тоді сам появиться.

Патріотизм це не себелюбство.

Правдивий патріотизм має дуже багато з євангельською посв'ятою для добра ближнього. Тому правдивий патріот не шукає у праці для народу своєї особи, своїх впливів, своєї слави чи може навіть своїх матеріальних користей. Одна свідомість, що він повинен свій обов'язок супроти батьківщини та вдоволення, що він сповнив це, що до нього належить, є для патріота найкращою нагородою, бо внутрішньою моральною нагородою. Вона дає людині, природно чесній, найкраще вдоволення.

Правдивий патріот не оглядається на задні колеса, а що з того вийде для мене, як та друга сторона вийде горою чи як тоді уложаться мої справи. Чи це вийде для мене з користю, чи зі шкодою? Хто так калькулює, у кого немає правдивого патріотизму. Чому немає? Тому прямо, що свою особу, своє добро ставить він вище над загальне добро, добро краю чи народу.

Тому правдивий патріотизм наказує підпорядкувати свою власну особу загальному добру.

Чому одні народи йдуть вперед, а другі лишаються позаду?

Правдиво патріотичні та освічені народи є звичайно народами легкими до організації, бо там добро загальне ставиться перед добром одиниць. Не є там найважливішою справою хто проводить, тільки чи він має розум та характер проводити. Далше там питають, до чого він кличе нарід, куди думає його вести. Нарід освічений та патріотичний легко відомоє зі себе здоровий провід, бо там кожному бажане, щоб йшла організована праця, а не щоб одиниця була заспокоєна.

Коли якась громада не вміє зі себе вилонити здорового проводу, коли живе у хаосі та сталім розпорощенні, тоді причини треба шукати в самому громадянстві, в її внутрішніх браках, а саме або в браку розуму, або в браку правдивого патріотизму. Не вміє громадянство поставити добра батьківщини понад добро одиниць, таке громадянство мусить бути незорганізоване, а в результаті і без всякого значіння.

Нарід без організації мусить все впасти жертвою сусіда завойовника, що вміє себе краще зорганізувати та вміє поставити потрібного проводника, що поведе його на завойовання сусіда, на побільшення власної потуги. Таке є в житті державних народів, таке саме в житті недержавних народів, чи навіть окремих громадських груп, якою є теж американсько-українська збірнота в організмі своєї прибраної батьківщини Америки. Мати значіння, бути чимсь у публічному житті може тільки зорганізована громада; хаотична маса, хочби соток

ІТАЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ ШЕ ПРИХОДЯТЬ ДО АЛІАНТІВ.

ГАРІФА (Далестина). До цього порту прибули: одна італійська канонірка, один човен до збирання мін та чотири менші човни воєнної флотії. Вони приїхали з італійськими державними прапорами на своїх щоглах під командою своїх офіцерів, але негайно здалися аліантським кораблям.

Данське радіо каже, що італійські воєнні кораблі на Чорному морю й на Егейському морю приступили до імієцьких сил під командою адмірала Деніца.

У військовій таборі.

Сержант наказав рекрутові вдягати кожного дня свіжі скарнитки. Одного дня рекрут приходить на вправу без взуття. „Деж черевики?“ — викрикував сержант. „Нема місяця для них на ногах. Уже сім днів вбираю свіжі скарнитки одну пару на другу, тож нога вже в черевик не влізає“.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКИЙ Є НАЙБІЛЬШОЮ І НАЙСИЛЬНІШОЮ УКРАЇНСЬКО - АМЕРИКАНСЬКОЮ ЗАПОМОГОВОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ.

тисяч чи мільонів, мусить лишитися все і всюди без значіння.

Тому є без всякої підстави нарікати українцям на сусіда, ближнього чи на дальшого; нарікати на чужих, що з ними не числяться, а треба нарікати радше на себе, що через свою нездатність до організації, черезд брак правдивого патріотизму самі українці створюють такий стан, що з ними не рахуються. А чи так не є з американськими українцями? А хто в тім винен? Чи також може москаль чи поляк?

Шеста Конвенція Союзу Українок Америки

Якщо хто сумнівається у цій публічній виявленні, а то й налятанні, у громадянському житті чогось, що на такій осуд заслугою, є добрим виховним засобом для суспільності — цю Шесту Конвенцію СВА розвіяла деякий сумнів. Попередня конвенція СВА у 1940 році стала була термом внутрішніх міжусобиць, у висліді яких ні конвенції, ні праця, що після неї відбулася не дали бажаних вислідів — в нутрі організації її публічно піднісися голоси що таке більше не сміє повторитися, бо воно зводить терен організації до місця особистих порухів та амбіцій, і наносити шкоду спільній справі. Головний Відділ СВА та передконвенційний комітет, яким довелось працювати у несприятливих умовах, бо в самі найгорячішій вакаційній місяці — ужив усіх засобів, щоб запобігти подіям передостанньої конвенції. Обійняти ці завдання до кооперації в організаційних справах, спроба підготувати вибір нового відділу дорогою порозуміння та переговорювання цієї справи на місцях, врешті голоси на цю тему членів СВА у пресі — усе витворило на конвенції від самих початків настій терпимості та оланування. А намір співпрацювати і діяти до бажаних вислідів, а не тільки „файтуватися“ і критикувати був свідний на кожному кроці: і у поведінці цих, що з'явилися конвенції, і цих, що з'явилися радистів.

Було б чванькуватістю називати Шесту Конвенцію СВА якоюсь незвичайною громадянською подією і мрити її мірилом подібних зібрань уладжуваних напр. нашими заповомого-бізнесовими організаціями. Але факт, що в такій час, як сьогодні, не зважаючи на труднощі транспорту та вдовго більшої жіночої об'єктивності, біля сорока відпочинців відділів СВА зіхалося разом та безінтересно поспівати повні три дні загальної справи — факт такий у наших обставинах без сумніву заслугою на це, щоб суспільність

ці, яку рішено відбутися у порційно реченні лиш у тому випадку, якби до цього часу покінчилася війна. Колиб війна протягнулася довше — рішено скликати на місце конвенції окружні збори та частіше контактувати відділи особисто з організаторкою чи членами головного відділу. Статутівні зміни забрали кілька годин часу, бо багато принципів, ухвалених на попередніх конвенціях домагалося поправок.

Пополудні розпочалися звітні години комісії, які вказували працю у поодиноких ділянках проводу та виправдували деякий спадок у розбудові організації, що припав на останні два роки. Воєнні причини, відхід жіноцтва до воєнної індустрії, врешті здекомплетований головний відділ, який мусів працювати без секретарки та у часі тяжких родинних переживань голови — усе це конвенція нашла достаточним виправданням, та після звіту контрольної комісії одностайно ухвалила вступ довіря уступаючому відділові.

Після цього прийшла на порядку дня справа часопису СВА, і вона виказала одностайність делегаток у цьому, наскільки її зrealізування могло спричинитися до піднесення освітнього рівня нашого жіноцтва та розбудови організації. Недостача самостійного органу СВА, чи хочаб загальної преси, яка правильно і послідовно пропонує була ідею СВА та заступала її інтереси у прагненню організаційному часі — були однією з перших причин повільного розвитку організації. Іза цього рішено продовжити між членами збірку на пресовий фонд СВА, а по досягненню суми потрібної на розпочаття видання, хочаб у найскромнішому виді — приступити до діла.

Останньою точкою другого дня обрад була справа „фонду післявоєнної допомоги України“. Тому, що збірка на такий фонд, започаткована вже тому два роки цьому переведення по відділах — вирішувало питання, чи мається удержувати його при організації надає, як самостійний, чи прилучити до загального фонду, який має повстати заходом Українського Конгресового Комітету, як це проєктується. Після основної дискусії одностайно прийнято постанову, щоб головний відділ назначив дві делегатки до співпраці з тим комітетом з тим, щоб повинування його постановам щодо збіркової акції на допомогу України.

Третій і останній день конвенції почався рефератом К. Олесницької на тему „Завдання СВА на будуче“. День цей, крім делегаток, стягнув теж більше число гостей споміж членів СВА, приманених мабуть точкою, що звичайно бувають найбільш зацікавлені, а саме — вибором нового відділу, що має слідувати зараз після реферату.

Прелегатка торкнулася у рефераті цих подій, які спричинили повстання наших жіночих організацій в Америці, а зокрема повстання СВА. Були вони дуже подібні до цих, які на українських землях попередили зорганізований рух українського жіноцтва: з розбудовання національної свідомості росла потреба організувати різні ділянки суспільного життя, а в парі з цим потреба цораз-то нових лав громадянських працівників, так що й

жіноцтво мусіло стати до праці нарівні з рештою громадянства. У цьому й лежала причина, чому Союз Українок в Краю, організація феміністичної ідеології, яка у інших народів, навіть державних, з великим трудом торувала собі шлях між громадянством, маючи до поборення виховні пересуди щодо участі жінки у громадському життю — чому між українським народом ця організація зі самого початку нашла попертя у всіх шарах та класах громадянства. Бо лиш феміністична ідеологія могла розбудити у жінки вірами відстоювати від участі в громадянському життю віру у власні сили та здібності, що було необхідне, щоб створити з неї повновартісного громадянського робітника.

Крім цього СВА на українських землях мав і виконав це друге переважне завдання; піднести культурний та освітній рівень нашого жіноцтва в першу чергу сільського і цюю дорогою виховати новий тип жінки-матері, яка у себе дома, у відношенні до своєї родини могла паралізувати ці погубні для нації впливи, які несла ворожа окупація.

У цьому лежала причина, що від наших церковних авторитетів починаючи — на політичних партій кімчучи, СВА на галящих землях усього знаходив попертя та кооперацію.

Тут в Америці теж не що інше, лиш сама організація нашого еміграційного життя домагалася місця для жіноцтва у громад. І тут теж росла потреба організувати такі ділянки, де жіноцтво, яке у своїй організації набрало громадянський прикмет та освітньої підготовки — могло це зробити краще, чи більш охоче за кого іншого.

Попри це обставини домагалися теж і тут творення нового типу нашої жінки-матері, який треба було освіти та швидкого пізнання нових життєвих умов для виконання важкого завдання у відношенні до своєї родини. Тутешня наша жінка-емігрантка мала навчитися у громадянському житті способів, як придержати своїх дітей при мові, вірі, та культурі предків на це, щоб у такий спосіб духово збагатити добродійні американську землю — прибульців, емігрантів.

Що саме такі цілі мав перед собою СВА — Америку — свідують з резолюцій першого жіночого конгресу, що відбувся в травні 1932 р. Причини, які за десятиліття не дали змоги СВА досягти намичених тоді цілей, треба шукати назовні та з нутра. З назовні — брак зрозуміння серед громадянства для ролі, яку зорганізоване жіноцтво могло відіграти у нашій еміграційній життєвості, та обмеження його діяльності до вузького відтинка збіркової праці. З нутра — невміння зєдинити жіноцтва, розпорозеного на дрібні конкуруючі зі собою на цих самих відтинках праці, організації.

Зєдинення під кличем спільної праці над цим, щоб жити та свобідно розвиватися як окрема національна група у великій американській сімі народів.

Певання української мови та культури у наших родинних гніздах та громадах, пропаганда нашого мистецтва, самоосвіта, справи гуманітарні та звязків і співпраці з американськими жіночими установами — це початкова програма СВА. І це розлоге поле та вказівки для проводу організації, як розвинути її діяльність та вповнити завдання, для якого повстав тут СВА.

Після реферату розвинулася дуже цікава та жива дискусія. Делегатки одна по другій

БРАЗИЛЬСЬКИЙ МІНІСТЕР НА ВІДВІДИНАХ. Зліва генерал Е. Гаспар Дутра, бразильський міністер війни, що перебуває в Злучених Державах як гість уряду. Бачимо його в товаристві ген. Гю А. Дрома, голови Міжамериканської Оборонної Ради. Ген. Дутра заявив, що Бразилія вишле незабаром армію за море для боротьби з Державами Оси.

розкривали „організаційні рамки“, шукаючи для них на конвенції ліку. Малограмотність, а то й цілковита неграмотність у досить великій частині членок сприяла багатоглибинній провуді, який на будуче мусить знайти спосіб, як боротися з цюю перешкодою. Збільшення членства СВА створює з труднощами, бо багато жінок звикло до заповомого-убезпечених установ — як сказала одна делегатка — „належало до СВА тоді, якби за 25 центів місячної вкладки дістали у цьому іншому країстві, то є української історії, культури і т. п. наша жінка-емігрантка має великі недостачі, але теж у знанні Америки і цих норм та установ, серед яких доводиться їй жити. Одна з делегаток розказувала наприклад про це як часто наші жінки, які є американськими горожанками та мають право голосування, не знають підставових річей про американські політичні партії, як напр. різниці між демократією, і республіканією. Усвідомлення про ці річі мусить знайти наша жінка у своїй організації.“

Відстає від СВА наших жінок — інтелігенток, як дружин священників чи інших, що прибули тут, покінчивши освіту у краю або тут її набували — стала теж темою окремої дискусії. До певної міри оправдані є становище жінки священника, яка маючи у своїй пародії кілька наших жіночих організацій, не може ставати членом одної, не виключуючи негодуючи інших. Але й вона могла — не ломлячи засади безсторонності і не вписуючися у члени СВА — допомогти жінкам виготовленням час від часу якоїсь лекції, реферату, як інтелігентною радою у владженню якогось свята. Подібне мож примітити до інших наших жінок-інтелігенток, і до її почуття громадянського обовязку рішено відкритися при найближчій нагоді просити допомоги і співпраці.

Такі і цим подібні болячки, розкривані на конвенції — це не тільки справа одної жіночої організації, середовища цих місцевості. Це явища, які усяди у нас мож подібати, а на жаль, не багато знаходиться між нами нагод, щоб говорити про них так широко і отворто як це сталося на Шестій конвенції СВА.

Споза конвенційного стола та від більш досвідчених делегаток падали практичні поради для цих, що мали труднощі, а хотіли знайти на них

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. — Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що надзвичайні збори відбуються в п'ятницю 24. вересня, в годині 7. вечір, в У. Н. Домі. Обовязково всі члени мають прийти на збори, бо є важна справа, а іменю відділові урядники мають з'явитися в неділю, 26. вересня, до Джерзі Сіті на наради в справі 50-літнього ювілею У. Н. Союзу, а відділові урядники не повинні самі урядникам розпоряджатися в якійсьбір справі. — П. Машин-скер.

ДІСТАНУТЬ ЗАЯВТИ

ПОТРІБНО МАТЕРІАЛ HANDLERS.
Воєнна Індустрія
Апкарська фірма має кілька постійних посад для мужчин, звязаних з підбором до війська, фізично здорових, до фабричної праці; при котрій не треба ніякого досвіду.
Добра платня
48 годин праці в тиждень
Час і пів понад 40 годин
Ваканції з платнею
Життєве забезпечення даром
Фабрика є 3 блоки від Journal Sq. Sta. Hudson-Manhattan залізничі
Вигляде подучення поспішним автобусами з окружних околиць
Зголошувачі, що недавно працювали в інших воєнних індустріях, мусять предложити свідоцтво звільнення і горожанські папери.
Голосіться денно від 8:30 рано до 5. пополудні до:

BLOCK DRUG CO., Inc.
190 BALDWIN AVE., JERSEY CITY
ПОТРІБНО ДІВЧАТ
ДО ПАКУВАННЯ ЛІКАРСТВ
Державістська компанія має кілька постійних посад для дівчат і жінок на легкій і приємній праці при пакуванні лікарств. Досвіду не вимагаємо.
48 годин у тиждень
Час і пів понад 40 годин
Ваканції з платнею
Життєве забезпечення даром
Пріємні робітничі відносини
Фабрика є 3 блоки від Journal Sq. Sta. Hudson-Manhattan залізничі
Вигляде подучення поспішним автобусами з окружних околиць
Зголошувачі, що недавно працювали в інших воєнних індустріях, мусять предложити свідоцтво звільнення.
Голосіться денно від 8:30 рано до 5. пополудні до:

BLOCK DRUG CO., Inc.
190 BALDWIN AVE., JERSEY CITY

BLOCK DRUG CO., Inc.
190 BALDWIN AVE., JERSEY CITY

BLOCK DRUG CO., Inc.
190 BALDWIN AVE., JERSEY CITY

BLOCK DRUG CO., Inc.
190 BALDWIN AVE., JERSEY CITY

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ
Дня 14-го вересня 1943 р. помер у 65 році життя
МИХАЙЛО БЕРЕТЕСЬКИЙ,
член 255 відділу У. Н. Союзу в Вест Нютон, Па.
Покійний походив зі села Максимовичі, повіт Самбір, Західної України. Покинув у смутку жень Марію, двох синів: Людвіка й Броніслава та заможну дочку Розалю. — В. Р. П.
В. Світлий, секр.

Дня 14-го вересня 1943 р. помер довголітній член і предсидний відділу 78. У. Н. Союзу в Провіденс, Р. Ай.
МИКОЛА КОСТИВ,
миочий візник на семім поверсі коли урвався штур безпечно, на котрий покійний працював.
Покійний прожив 50 років, походив зі села Годинівці, повіт Гусятин, Сая: України. Покинув свою Флоренс і п'ятеро дітей: Капрала Павла В., котрий тепер є в прай; Ольгу; Павлину; Гелену і Стефані усі діти є членами У. Н. Союзу, і сестру Параску.
Похорон відбувся в суботу, 18. вересня, з катол. церкви. В похороні взяло участь велике число людей, своїх і американців.
В. Р. П.
Уряд відділу.

WHERE THE FUEL GOES
AN ARMY LIGHT TANK may burn one gallon of gasoline a minute.

ШКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. О. Никодзі, від. 106, відбулися в неділю, 26. вересня, в годині 12. вполудне, зарпоз на Св. Божій, ч. гали церковній, Окейд і Райс уай. Просимо всіх членів і членівки прийти на ті збори, бо маємо дуже важку справу до погодження; Довгогучі члени мають прийти на збори і вирівнати залеглий довг. бо в протиним разі будуть суспендовані. В міст, Шкаго тепер маємо організатора У. Н. Союзу п. Т. Блєдського, тож просимо приймати його до хати як широго українського працівника, та вписуватися якнайшлеміше з членами У. Н. Союзу. Рішаче аншувати свої діти до У. Н. Союзу. — В. Любе, пресд.; М. Попіль, кас.; Г. Дашків, секр.

КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ
\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН
І вище
ОБСЛУГЕМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦ
KANAI KAIN FUNERAL HOME
433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга шира і чесна.
383 Morris Avenue, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН ДУПЬКО
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
заряджує погребам по ціні так низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАРИКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th St., NEW YORK CITY.
Rignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ І ОКОЛИЦЮ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧ

ВЕТРО ВРЕМЯ
УКРАЇНСЬКІЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами в БРОУК, БРОУКЛІН, НЬЮ-ІОРК І ОКОЛИЦІХ
129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL, 707 Prospect Avenue, (cor. E. 165 St.), BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-5877

TARZAN STRUCK WITH THE KNIFE WHICH HE HELD IN HIS BOUND HANDS.

Вістрія розрізало руку старожа ножем, що його держав у звязаних руках.

Але Тарзан блискавично його розбров і трутив його на моторового.

Колесо керми повернулося й човен вивернувся.

TARZAN, ч. 840. Поза чердаком.

Другий день розпочався нарадами над змінами статуту, та справою наступної конвенції.